

Jõuluaegne meenutus

Inimese elus on kolm järku – kui usub jõuluvana, kui eitab teda ja kui on valmis ise jõuluvanaks hakkama. Minu usku punakuues näärivana ei kõigutanud. Nõukogude värk teadagi, võlts nagu muugi. Ka ei peetud siis veel jõuluvana-de suvepäevi. Päkapikud elasid kaugel muinasjutumaal ja aknalauale nad siin ei roninud. Kooli mineku eel leidsin tööriistade tagant jõuluvana vaskse kepi, kangesti kardinapuu moodi. “Nojah, kaotas minnes ära. Korjasin üles – kui jälle tuleb, siis saab ta selle tagasi,” lohutab isa. Ja tal oli õigus, jõuluvana tuleb igal aastal uuesti.

Minu maailmas eksisteerisid tollal laisavõitu metsahaldjad ja virk koduhaldjas, tähekeste töötoas pulstunud pilvetükist, koitanud vikerkaarest ja külmataadi kuuesiilust tehtud kingitused, millel säras korvitäis Linnutee tolm. Usutav taaskasutus, millest minagi olen osa saanud.

Marta Sillaotsa “Tähekeste juures” 1942. aastal ilmunud muinasjutt on aegumatu väärtusega. Ikka on mõnel majahaldjal mure, kui kodu on kehvaks jäänud – pole küünlaid, kuuselõhna, kingipakikest ega suupoolist.

Seepärast soovin igasse peresse appi toimekaid tähe-neitseid, krapsakat majahaldjat unimütsist metsahaldja liikvele ajamiseks ning eluks vajalikku jõuluvanausku kin-nitavaid raamatuid.

KADRIN LINNA

Daigremonti kalanhoe.

Sulgjas kalanhoe.

Mitut masti kalanhoed

Sain endale kalanhoe, mis pidi olema ravitoimega. Kuna ma ei kasuta taime, mida täpselt ei tunne, otsisin Google'ist teavet. Selgus, et kalanhoede liigimääratlus on väga segane. Ravitoimega sulgja kalanhoe ja Daigremonti kalanhoe kohta on erinevad kirjeldused ja pildid.

Isegi aiandusäridel on ühe ja sama pildi all eri nimed. Kas oleks võimalik Targu Talitas seda selgitada?

Vastab

JAAN METTIK

Kalanhoede kuni poolteisesajaliikmeline perekond on botaaniliselt siiani peensusteni läbi töötamata. Asja muudab keeruliseks see, et sugukonna esindajad kasvavad laial alal kogu Vanas Maailmas ning mitmed liigid on välimuselt üpris varieeruvad. Ühisel meelel ei olda isegi selles, kas kõik kalanhoed ikkagi on kalanhoed. Näiteks vaidlevad taimeeadlased siiani, kas eraldada mõned liigid omaette perekonda *Bryophyllum*.

Just sellesse kalanhoerühma kuuluvad ka sulgjas ja Daigremonti kalanhoe (*Kalanchoe pinnata* ja *Kalanchoe daigremontiana*). Need kaks on esmapilgul küllalt sarnased, kuid kindlasti pole tegu sama liigiga.

Esmalt sarnasustest. Mõlemad liigid on kuni meetri kõrgused, rohtsed ja harunemata või vähe harunenud varrega püsikud. Noorte taimede lehed on piklikud ning saagja serva ja teravneva tipuga. Ka õisikute asetus on mõlemal liigil sarnane, need on tipmised.

Erinevused algavad aga juba taimede üldilmest. Daigremonti kalanhoe on alati lihakam ning oma kasvukujult kompaktsem ja tugevam. Sulgjas kalanhoe on küll veidi kõrgema kasvuga, kuid vähem sukulentsed ning kasvulaadilt õrnem.

Daigremonti kalanhoel on alati lihtlehed, need on teravatipulised, sinakasrohelistes ning kirjatud kas ühelt või mõlemalt poolt roostekarva laikudega. Samuti on leheservades väga rohkelt tütaraimi, pea iga leheserva saaghamba kaenlast.

Ka sulgja kalanhoe noortaimedel on saagja servaga lihtlehed, kuid need on ümaramad ning ühtlaselt helerohelised, ilma laikudeta.

Vanematel taimedel muutuvad lehed ebaühtlaselt paaritusulgjaks. Ka tütaraimi tekib sulgja kalanhoe leheservadesse vähem.

Samas tuleb tunnistada, et taimede välimus võib sõltuvalt kasvupaigast tublisti varieeruda. Varjulises kohas ning rikkaliku kastmisega võivad Daigremonti kalanhoe lehed olla üsna tagasihoidliku mustri ja sulgja kalanhoe lehed päikeselisel kasvukohal punakaks tõmbuda.

Lohutav on aga see, et marmorjat mustrit pole sulgjal kalanhoel kunagi. Samuti pole Daigremonti kalanhoel kunagi lihtlehti.

Kaubanduses müüdavate Daigremonti ja sulgja kalanhoe tüüpi taimede raviotstarbel kasutamiseks tuleks aga olla ettevaatlik ja kindlasti ei tasuks sildil olevat nimetust alati puhta kullana võtta.